БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 135 (8355)
ИЮНИИН
9
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Арадуудай хүсэл зориг — илан мандаха

«Хүн түрэлтэндэ гансал атомна дайн аюултай бэшэ, харин мүнөө амгалан байдалда хэгдэжэ байгаа туршалгануудшье ехэ аюултай. Энэ туршалгануудаа болюулагты гэһэн эрилтэ бидэнэр табинабди. Эдэ туршалгануудаа болюулха тухай хэлсээ дары түргэн хэхыетнай эринэбди» гэһэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Уряа Берлин хотоһоо замби түбиин орон бүхэндэ сууряатан тараа бэлэй. «Хэрбээ дэлхэйн орон бүхэндэ энэ туршалгые буруушаагаа һаань, правительствонууд тэрэнииень хайхарангүй байжа шадахагүй. Бидэнэр мүнөө дайнай аюулые усадхажа үшөө шадахаар байнабди» — гэжэ тус уряа соонь найдангяар хэлэгдэнэ.

Энэ уряагай тунхаглагдаһанһаа хойшо оройдоол хоёр һараһаа бага үнгэржэ байна. Теэд һайн һайхан сэдьхэлтэ хүн бүхэнэй дура хүсэлтэй тааралдаһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй энэ Уряань бүмбэрсэг дэлхэйн орон бүхэндэ сахилгаан түргөөр таража, түг түмэн жиирэй хүнүүдэй хэмгүй ехэ хүдэлөө үүсхээ.

—Ядерна буу зэбсэг дары түргэн огтолон хорихо! Атомна дайнай аюулые зайсуулха! гэһэн эрилтэнүүд агуухэ Хитадташье, арал тохой Японидошье, нарата халуун Африкадашье, мүнхэ ногоон Индонезидэшье,—хаа хаанагүй, дэлхэйн орон бүхэндэ һүр хүсэтэйгөөр зэдэлнэ.

Ядерна буу зэбсэгэй туршалгые дары түргэн болюулхын, тиигээд һүүлээрнь тэрэниие огтолон хорюулхын, атомна дайнай аюулые зайсуулхын түлөө эрид шууд тэмсэгты гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрогой бүхы арадуудта хандаһан Уряае эб найрамдал хамгаалха советскэ комитет бүримүһэн дэмжэһэн байна. Атомна, водородно бомбонуудые туршалга хэжэ тэһэлхэ ябадалые дары түргэн хорихо тушаа СССР, США, Великобританиин правительствонууд үгээ ойлголсожо, хэлсээ туйлажа үзэе гэһэн Хандалга СССР-эй Верховно Соведэй VII сесси абаһан байна. Дэлгэр ехэ Совет оронойнгоо бүхы ажалшадтай нэгэн хамта манай социалистическэ Бурят-Монголойшье ажалшад эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй мэдүүлгые, СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгые үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэ. Республикымнай предприятинуудта, колхоз, совхозуудта, эмхи зургаануудта, һуралсалай газарнуудта болоһон митинг, суглаанууд дээрэ үгэ хэлэгшэд ядерна буу зэбсэгэй туршалгые дары болюулха эрилтэ эрид шангаар табина.

—Үри бэеынгээ атомна бомбын, эрэтэ мэсын аюулда дайрагдахагүйн түлөө, үхибүүдэйнгээ зол жаргалтайгаар хүмүүжэхын түлөө бидэ, эхэнүүд, сусаршагүй шангаар тэмсэхэбди. Атомна, водородно бомбонуудай туршалгые хорихо хэрэгтэй,—гэһэн шанга эрилтэ Мухаршэбэрэй «Коммунизм» колхозой гэшүүң Эхэ-герой В. К. Бельская хэһэн байна. Манай ороной бүхы хүн зон иимэл эрилтэнүүдые табина.

Орон бүхэнэй түг түмэн арадууд манай Эхэ оронине эб найрамдалай бата бэхи түшэг тулгуури гэжэ найдамтайгаар харана. Үнэхөөрөөшье, манай Совет гүрэн элдэб социальна системэтэй гүрэнүүдтэй энхэ тайбанаар зэргэ оршохо ёһотой гэһэн агуухэ Ленин багшынгаа һургаалые хүтэлбэри болгон, дүшэн жэлэй туршада хододоо эб найрамдалай политика сусаршагүй шууд бэелүүлээ, мүнөөшье бэелүүлжэл байна. Эгээл тиимэһээ ССР Союзай Верховно Соведэй Хандалгые олон оронуудай парламентнууд, гүрэнэй ажал-ябуулагшанууд, парламентнуудай депутадууд, олон түмэн жиирэй хүнүүд һайшаан дэмжэнэ.

Атомна, водородно бомбонуудай туршалгые дары болюулхабди гэжэ Советскэ правительство мэдүүлһэн байна. Зүгөөр, США-гэй, Англиин правительствонууд манай амгалан үүсхэлые дэмжэнэгүй. Тэрээнһээ байтагай, олониитын буруушааһаар байтар США майн 28-һаа Невада штадтаа ядерна зэбсэгүүдые дахин туршажа эхилбэ.

Дэлхэйе эзэмдэхэ гэжэ һэдэдэг американска миллиардернууд шэнэ дайнда бэлэдхэнэ. Энэ ехэ усал гай зайсуулхын тула эб найрамдалай тала баригшад ехэ һэримжэтэй, эмхитэйгээр элсэн жагсанхай байжа, энхэ тайбан байдалай түлөө нэгэн һаналтайгаар үсэд шангаар тэмсэхэ зэргэтэй.

Манай ороной хүн бүхэнэй даалгагдаһан ажалдаа шударгы габшагайгаар хандажа, хүн бүхэндэ бүтээн гаргагдаһан продукциин талаар Америкын Холбоото Штадуудые түргэн хүсэхэ гэжэ үдэр бүхэндэ оролдоболнь, Совет гүрэнэймнай, бүхы социализмын лагериин хүсэн бүри ехэ боложо, эб найрамдалай хэрэг батажан бэхижэхэ байна бшуу.

Коммунизмын һаруул һайхан байшан байгуулжа байһан совет арад ядерна зэбсэгэй туршалгые дары түргэнөөр хорихо эрилтэ хэнэ. Атомай агуухэ хүсэн арад зоной зол жаргал байгуулхын түлөө хэрэглэгдэхэ ёһотой!

Республикын аймагуудта хабарай тарилгын ябаса тухай

1957 оной майн 5-най мэдээн

Аймагууд	Хабарай тарилгын бүхы дээрэ хэгдэһэниинь (процентээр)	Хартаабха (процентээр)	Кукуруза (процентээр)	Тэрэ тоодо кукурузын гараар таригдаһаниинь (гектараар)	Силос Солохоор дарагдаха кукуруза (процентээр)
Баргажанай	63,7	87,6	12,5	7	407,0
Байкало-Кударын	82,0	70,0	7,7	60	135,0
Бичурын	85,8	96,7	60,6	346	86,4
Зэдын	66,2	89,2	53,0	384	—
Яруунын	67,8	81,6	54,4	132	17,3
Заиграйн	76,8	75,8	25,0	75	8,1
Закаменай	77,0	79,7	58,0	29	62,5
Иволгын	72,6	85,4	38,5	19	65,5
Кабанскын	72,3	87,6	6,9	28	52,9
Хэжэнгын	72,6	56,6	29,9	128	93,9
Кударын	75,4	87,1	64,0	201	19,3
Курумканай	59,7	84,2	22,2	10	—
Кяхтын	68,4	108,1	34,4	68	330,0
Мухаршэбэрэй	77,8	85,4	68,5	260	172,2
Прибайкальска	77,6	76,3	21,0	3	—
Сэлэнгын	66,1	66,6	50,0	54	286,0
Тарбагатайн	85,3	100,6	61,4	389	133,2
Ториин	71,3	97,3	15,3	105	165,5
Түнхэнэй	82,0	92,6	21,1	171	230,0
Хориин	61,7	77,0	53,4	194	15,7
Баунтын	—	—	—	—	—
Ахын	—	—	—	—	—
Хойто-Байгалай	—	—	—	—	—

Кукуруза квадратно-гнездовой аргаар, мүн гараар ехэ газарта тарихын түлөө оролдое!

Удаанаар, шанар муутайгаар тарина

Хамтынгаа адуу малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ, кукурузын силос үнеэн бүридөө 10 тонно бэлэдхэхэ тушаа Сэлэнгын аймагай колхозуудай, МТС-үүдэй болон совхозой хүтэлбэрилэгшэд яһала хөөрэлдэһэн, олон тоото шиидхэбэри тогтоолнуудые абаһан байха юм.

Тиигэбэшье, бодото дээрээ кукурузын үндэр баян ургаса абаха тушаа оролдолго үшөөл бага гаргагдана. Кукуруза тарилга аймаг дотор аргагүй удааржа, олон ушарта тэрэниие тариха агротехническэ заабари сахигданагүй.

Һүүлэй мэдээгээр аймагай колхозууд, совхоз кукуруза тариха түсэбөө арайхан гэжэ 61,8 процент дүүргээ. Энэ шухала хүдэлмэри илангаяа Сэлэнгын МТС-эй харьяата колхозуудта, Сэлэнгын совхоздо аали нобшоор ябажа байнхай. Жэшээнь, Сэлэнгын МТС-эй харьяата Молотовой нэрэмжэтэ колхоз оройдоол нэгэ гектар кукуруза таряад байна. 18-дахи партсъездын нэрэмжэтэ колхоз кукуруза тариха түсэбөө миил 23,8 процент, Сэлэнгын совхоз—20,8 процент дүүргээ.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо Галуута-Нуурай шахтын хүдэлмэришэд болон албахаагшад кукурузые гараар һуулгана. Теэд колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, агрономуудай энэ хүдэлмэриин хойноһоо хиналта һайса табяагүй дээрэһээ кукурузые шанар муутайгаар тариха ябадал үзэгдэнэ. Жэшээнь, энэ колхозой Булаг гэжэ газарта гараар кукуруза тарихадаа агротехникын заабариие бүдүүлигээр хазагайруулна. Эндэ наг шэбхэ минеральна үтэгжүүлгэ хоёрые тон адли хубяар абажа, органо-минеральна холисо хэнэ. Кукурузын үрэһые тарихынгаа урда тээ, жэжэ томоорнь илганагүй, бүлеэн уһанда дэбтээнэгүй.

Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта гараар кукуруза тариха хүдэлмэри дээрэ ажалай эмхидхэл һула. Илангаяа уһа зөөлгэ муугаар эмхидхэгдэнэ. Тэрээн дээрэһээ боложо, нүхэн бүридэ нэгэ литр уһа хэхэ байһан аад, оройдоо хахад литр гү, али үшөөшье бага хэдэг ушар бии.

Кукуруза тарилгада бии байһан дутагдалнуудаа дары усадхажа, аймагай колхозууд, совхоз энэ хүдэлмэриие ойрын үдэртэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Б. Гылыков.

Эзэн бусаар хандана

Ехэнхи талмайгаа үргэн рядтайгаар тариха һанаатайбди гэжэ Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлнэ.

Иигэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд кукуруза квадратно-гнездовой аргаар тарилгые тооногүй.

Гэбэшье, эндэхи тракторна бригаднуудта гурбан СКГ-р сеялкэнүүд бии юм. Тиихэдэ тааруулагдаһан гурбан сеялкэнүүдые түхеэрээ. Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо үнеэн бүхэндэ 10 тонно силос абахын зорилгоор 450 гектар кукуруза тариха байгаа юм. Тэрэнэйнь 145 гектарта үргэн рядтайгаар тарилга хэгдээ. Гараар оройдоол 16 гектар тэндэ таригдаба.

— «Квадратно-гнездовой аргаар юундэ кукуруза таригданагүйб»,— гэжэ колхоздо кукуруза тарилгые хүтэлбэрилэгшэдһөө асуухада:

—Квадрат боложо үгэнэгүй. Яаха зон гээшэбибди,— гэжэ һуунад.

Мүнөө кукуруза тарихада эгээл зохид саг ерээ. Гэбэшье, кукурузын үрэһэгүй дээрэһээ Маленковой нэрэмжэтэ колхоз тарилга хэнэгүй. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд тарилгын эхилээдүйдэ үрэһэ абаха тухай бодомжолоогүй, шухала хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандаһанһаа болоно. Мүн аймагай бусадшье колхозуудта квадратно-гнездовой аргые тоохогүй ябадал үзэгдэһөөр. Жэшээлбэл, Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Гармаев), «Красное знамя» (түрүүлэгшэнь нүхэр Филатов) колхозуудта кукуруза ехэнхидээ үргэн рядтайгаар таригдажа байна.

Квадратно-гнездовой аргаар таригдаха талмайе утаашань, хүндэлөөшэнь ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдэ һайн байһаниие колхозой хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд һайн мэдэнэ. Тиибэшье тэдэнэр энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Колхозуудта үргэн рядтайгаар тарилга хэжэ байхадань энээнтэй аймагай хүтэлбэрилэгшэдэй эбсэшоод байхань гэмшэлтэй. Олонхи колхозуудта кукурузын үрэһэн хороор угаагданагүй. Иимэ ябадал Калининай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта үзэгдэнэ. Мүн кукурузын үрэһэн томо жэжээрнь илгагданагүй.

Кукуруза тариха эгээл һайн хаһа саг үнгэржэ байна. Тиимэһээ партиин Кяхтын айком, аймгүйсэдком яаралтайгаар хэмжээ абаха зэргэтэй.

Д. Болхоев, манай корр.

Кукурузые һайнааршье, ехээршье тариха

Һүүлэй үедэ Советскэ Союзай Коммунистическэ парти, Советскэ правительство бүхы арадайнгаа, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ айхабтар харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгонуудые табяад байна. Жэшээлхэдэ, һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ, бүри энэ табан жэл соо хонидойнгоо тоо толгойе хоёр дахинһаа доошо бэшээр олошоруулха, нооһо хоёр дахин ехээр хайшалдаг болохо гэһэн зорилгонууд табигданхай.

Эдэ зорилгонууд ехэшье, бэрхэшээлтэйшье зорилгонууд мүн. Гэхэтэй хамта, тэдээниие шиидхэхэ дүүрэн арга боломжо манай орон дотор, манай республика дотор бии юм. Социалистическэ хүдөө ажахымнай эрдэм соёлоор, түрүү дүй дүршэлөөр өөһэдыгөө зэбсэглэһэн олон тоото үнэн сэхэ, шударгы бэрхэ кадрнуудтай, хүсэтэ машина техникэтэй юм. Манай ороной тала дайда, таряалан, хадалан хэмжээгүй ехэ юм. Тобшоор хэлэбэл—хүдөө ажахые хүсэтэ ехээр хүгжөөхэ бүхы арга боломжо бии. Гансал тэрэ арга боломжые хүсэдөөр, эзэн ёһоор ашаглаха хэрэгтэй.

Мяха, һү, тоһо, нооһо ехээр абахын тулада бусад хэдэн зүйлнүүдэй хажуугаар, адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэй. Нэрээшье, бүдүүн, концентрированнэ, шэмэтэ тэжээлэй дутамаггүй байдаг һаань, мал яахадаа туранхай байха гээшэб, яахадаа ашаг шэмээ татаха гээшэб! Малай ашаг шэмые нэмээхэ талаар эгээн һайн тэжээл юуб гэхэдэ, кукуруза гэжэ хэншье хэлэхэл.

Тиимын тула мүнөө үедэ партиин обком, республикымнай правительство кукуруза урда урда жэлнүүдэйхиһээ ехээршье, шанартайгааршье тарюулхын тула хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абажа байна. КПСС-эй обкомой март һарада болоһон пленум мүнөө жэл үнеэн бүридэ 10 тонно хүртэхөөр силос дараха, гадна бусадшье түрэлэйнгөө малда хүсэд хүрэхэ зэргээрнь силос дараха, концентрированнэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн зорилго табиһан байгаа.

Кукуруза ехээр аад, квадратно-гнездовой аргаар тарингүйгөөр энэ зорилгые шиидхэхын аргагүй юм. Тэрээниие һайнаар ойлгоһон газарта аймагуудай, МТС, колхоз ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнөө жэл кукуруза ехээр тариха, тиихэдээ квадратно-гнездовой аргаар тариха гэжэ ехэхэн оролдолго гаргана. Мүн зүб квадрадуудай заабол бии болохын тулада кукурузые гараар тарилга мүнөө жэл үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй аймаг кукуруза гараар тариха түсэбөө июниин 5-най мэдээгээр 200 гектараар, Тарбагатай—50 гектараар үлүүлэн дүүргээд байгаа һэн. Мүнөө тэдэ аймагуудта гараар кукуруза тарилга үргэлжэлһөөр. Мүн Бичурын, Түнхэнэй аймагуудта кукуруза тарилга амжалтатай һайнаар ябуулагдана. Гэхэтэй хамта, кукуруза гараар тарилгые тоодоггүй газарнууд манайда олон бии. Жэшээнь, Иволгын аймагые абажа үзэе. Город шадар байһан, хүн зоноор олон энэ аймаг мянганшье гектарта гар тарилга хэхэ аргатай аад лэ, июниин 5-най мэдээгээр оройдоо 40 гаран гектарта гар тарилга хээд байба. Иволгада юундэ иимэ байдал тохёолдооб гэхэдэ, партиин айком, аймгүйсэдком, МТС ба колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгые тоогоогүй, улад зониие эмхидхэхэ талаар биратай хүдэлмэри ябуулаагүй гэхэдэ болохо. Энэ аймагта гансашье гараар тарилга, квадратно-гнездовой аргаар тарилга муугаар ябуулагдана бэшэ, харин кукуруза тарилга бүхыдөө хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Кукурузые гараар, квадратно-гнездовой аргаар тарилгые тоодоггүй баримтанууд мүн ондоошье аймагуудаар үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Кяхтын аймагай Маленковой, Ульяновай нэрэмжэтэ, «Красное знамя» колхозуудта кукуруза квадратно-гнездовой аргаар тариха бүхы арга боломжотой аад лэ, дийлэнхииень юрын аргаар тариха гээд байна. Иигэжэ байхадань КПСС-эй Кяхтын айком ба аймгүйсэдком хамаагүйгөөр хандажа байха юм. Эдэ мэтын жэшээнүүд олон. Закаменайнгаа аймагта эгээн томо колхозуудай нэгэн болохо Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо «кукуруза гараар тариха тариха» гэжэ байжа шууялдахаһаа ондоо юуншье хэгдэнэгүй. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ, «Победа» колхозуудта кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тарилга тон багахан газарта хэгдээ. Тарилгаяа оройтуулжа байһаншье нютагууд олохон бии.

Зунай зулгы һайхан сагта сагаан эдеэгээ салгидаса ехээр билтаруулхын тула үнеэдтээ эдюулхэ ногоон тэжээл («ногоон конвейер») хэрэгтэй ха юм. Тэрэнэй тулада кукурузые «ногоон конвейер» гэдэгтэ зорюулан ехээр тариха шухала байгаа. Гэтэр, энэ шухала ажал олон газарта хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагай 9 колхозуудай оройдоо дүрбэниинь «ногоон конвейер» гэдэгтэ кукуруза таряа болоихой. Иимэ хойрог хандалга аймаг бүхэндэ тооной бии. Теэд иигэжэ байхада үнеэнһээ һү ехээр яажа һаагдаха бэлэй.

Кукуруза тарилга дээрэ гаргагдажа байһан алдуу дутуунуудые заһаха саг үшөө манда бии. Теэд тэдэниие ябууд дундань заһаха хэрэгтэйшье. Илангаяа түрүү, квадратно-гнездовой аргаар, мүн гараар тарилга үргэнөөр хэхэ шухала. «Ногоон конвейер» гэдэгтэ зорюулан кукуруза ехээр тариха хэрэгтэй. Машина техникээ хүсэд ашаглаха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ шухала.

Хүдөө ажахыһаа ашаг шэмэ айхабтар ехээр абадаг болохо гэжэ Парти, Правительствынгаа хараалһан түсэбые бүхы совет арад, тэрэ тоодо Бурят-Монголой ажалшад нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө, мүнөө жэл талха таряанай, үбһэ, кукурузын үндэр ургаса абахаар хамсыгаа шаман орохонь лабтай гэжэ һанагдана.

★ ★

Ленинград. Гүрэнэй Эрмитаж гээшэ дэлхэйн соёл болбосоролой, мүн искусствын түүхэ харуулһан эгээл томо советскэ музей юм. Хэдэн мянган жэлэй туршада олон оронуудай болон арадуудай соёл болбосоролой хүгжэлтые харуулһан уранзурагууд эндэ суглуулагданхай. Эрмитаж XVIII зуун жэлдэ байгуулагдаад, анханда хаанай ордоной шадар байдаг, хүнэй ородоггүй музей байһан юм. 1852 онһоо эхилэн үсөөхэн зон тэндэ оруулагдадаг болобо. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциһаа хойшо Эрмитажда ороноймнай бүхы ажалшад орохо эрхэтэй болонхой. Жэл бүри миллион гаран хүн музейдэ орожо харадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: XVII—XVIII зуун жэлэй үеын Италиин искусство харуулһан зал соо.

ТАСС-эй фотохронико.

★ ★

АТОМНА ДАЙНАЙ АЮУЛЫЕ САРАХА

Атомна, водородно бомбонуудай аюулта туршалгые болюулха тухай түрэл Правительствынгаа политикые совет арад бүхыдөө, тэрэ тоодо социалистическэ Бурят-Монголой ажалшад халуунаар дэмжэнэ

★ ★

Арбан хүбүүдэй эхын үгэ

Мухаршэбэр тосхоной Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсын баруун талада сэнхирхэн сонхотой гэртэ, үглөө бүри олон үхибүүдэй орон гаран байхань харагдадаг юм. Заримануудынь улаан галстук зүүнхэй, сүүмхэеэ баринхай һургуулидаа ошоно. Нүгөөдүүлынь гартаа ташуурнуудые баринхай мал адуулхаяа, колхозой ажал хэхэеэ ажалдаа гарана.

Энэ хэнэйхи гээшэб гэжэ һураа һаа мэдэхэгүй хүнүүд энэ тосхондо үгы юм. М. М. Бельскиин гэр бүлэ гээд захаһаал хэлээд үгэхэ байха. Тэрэнэй һамган 42 наһатай Василиса Кузьминична 10 хүбүүдэй эхэ.

Бидэ Василиса Кузьминичнатай танилсахаяа оробобди. Гэр соонь уужам һаруул. Тэрэнэй һанаа сэдьхэлынь баяраар сальгидама хэбэртэй.

— Арбан хүбүүдые хүн болгожо, хүл дээрэнь табиха гээшэ тиимэ хүнгэншье бэщэл даа. Гүрэнэй тэдхэмжэ абалсан байжа, булта үхибүүднай һайнаар хүмүүжэжэ байна. Зарим хүбүүднай ажалда ороһоор үнихэн болоо. Иимэ олон басагадтай байгаа һаа, яахамнай гээшэб? Жэл бүри хойно хойноһоонь хадамда үгэхэ болохо байгаабди, — гэжэ Василиса Кузьминична энеэбхилэн хэлэнэ.

Тэдэнэй эгээ ехэ хүбүүниинь, Кирил, 1937 ондо түрэһэн байна. Мүнөө сэрэгэй алба хэжэ ябана.

«Танай хүбүүн Кирил албандаа һайнаар ябажа байна. Командирайнгаа үгэһэн даалгабарииие саг соонь дүүргэнэ. Хэдэ дахин һайшаалда хүртөө. Василиса Кузьминична танда баяр хүргэнэбди» гэжэ частиин командир һайндэрэй урда тээ бэшэһэн байгаа.

Хоёрдохи хүбүүн Иваниинь колхозой ажал хэнэ. Гурбадахи хүбүүн Павелынь предприятида хүдэлнэ. 1941 ондо түрэһэн дүрбэдэхи хүбүүниинь колхозойнгоо мал хоёрдохи жэлээ адуулжа байна. Нёдондо жэлдэ тэрэ хүбүүн 800 гаран ажалта үдэр олоо һэн.

1941 ондо нүхэрэйнгөө сэрэгэй албанда мордоходо Василиса Кузьминична өөрөө колхозой ажалда ябалсажа, дүрбэн хүбүүдээ һургуулида һургажа, эрдэм бэлигтэй болгоо һэн. 1945 ондо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнһаа Мирклей Михеевич гэртээ бусажа ерээ һэн. Дайнай хойто тээ түрэһэн Николай, Савелий гэжэ эхир хоёр хүбүүдынь дүрбэдэхи класста һуража гараа. Долоодохи хүбүүн Мирклейнь хоёрдохи класс дүүргээ. Тэрэнһээ доошо 3 хүбүүн бии. Эгээл багань 3 наһатай болоо.

Нёдондо жэлдэ Мирклей Михеевичын бүлэ «Коммунизм» колхоздоо 2811 ажалта үдэр оложо, 8 мянга шахуу түхэриг мүнгэ, 71 центнер ороохо абаһан байна. Иигэжэ тэдэнэй гэр бүлэ үнэр баян, дутамаггүй ажаһууна.

Гэрэй эзэн эхэнэр Василиса Кузьминична эрдэм номоор багашагшье һаа, орон дотороо, дэлхэй дээрэ юунэй боложо байһые һайса мэдэжэ байдаг. Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай центр, колхоз, совхоз, МТС-үүдээр болоһон митингнүүд дээрэ атомна, водородно буу зэбсэг туршалгые болюулха гэжэ, арад зонойнгоо эрилтэ шангаар табижа байхада өөрынгөө һанамжые Василиса Кузьминична иигэжэ хэлээ:

—Би арбан хүбүүдэй эхэб. Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулха гэһэн бүхы дэлхэйн һайн һайхан бодолто хүнүүдэй оруулһан дурадхалые бүримүһэн һайшааанаб. Бидэ, эхэнүүд, үрэ бэеынгээ амгалан байдалай түлөө сусаршагүй шангаар тэмсэхэбди. Үхибүүднай аюулта зэбсэгтэ, эритэ мэсын аюулда бү дайрагдаг гээд,— Василиса Кузьминичнагай үгэеэ дүүргэхэдэнь, тэрэнэй сээжэ бэеыс шэмэглэжэ байһан алтан одондо наранай туяан тудан яларжа, хүн түрэлтэндэ аюул тодхор бэлэдхэжэ байһан хүрэнгэтэн хархисуудай хара маные гэгээн гэрэлэй, алтан наранай илан тарааха байһанай һүлдэ тэмдэг мэтээр үзэгдэжэ байгаа бэлэй.

Т. Гармаев, манай корр.

Амгалан байдалай түлөө

Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй мэдүүлгые, мүн США-гэй конгрессто, Великобританиин парламентда СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгые зүбшэн хэлсэхын тулада һаяхан Кяхта городой Культурын байшан соо городой ажалшадай митинг болоо.

Тус митингдэ түрүүлэн үгэ абажа хэлэһэн олон хүүгэдтэй, үнинэй багша Н. П. Жарникова иигэжэ мэдүүлбэ:

— Шуһата бузар фашистнарай үүдхэһэн дэлхэйн хоёрдохи дайнда бүмбэрсэг дэлхэйн олон түмэн эхэ эсэгэнэр хайрата инаг үри хүүгэдээ олоор алдаал. Бидэ, эхэнүүд, дахин шэнэ дайнай, бүри ехэ аюултай дайнай болохогүйн тулада бүри эршэмтэйгээр, бүри зоригтойгоор һаналаа нэгэдэн тэмсэхэ ёһотойбди. Атомна, водородно бомбонуудые туршахаяа болихо гэһэн шанга эрилтэ дэлхэйн олониитын хэһээр байтар Америкын, Англиин эзэрхэг түримхэйшүүл туршалга хэһээр. Энэ аюулта ябадалые болюулха зэргэтэйбди. Хүн зон, эхэ эсэгэнэр булталаа һаналаа нэгэдэбэл, аюулта зэбсэгүүдые туршалга болюулжа, тэрэниие хорюулжа шадахабди.

Хоёрдохи дунда һургуулиин директор нүхэр Перевалов, багша Иванова ба бусад хэдэн хүн үгэ хэлэхэдээ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Берлиндэ хэһэн Уряае, Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй мэдүүлгые, СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгые бүримүһэн һайшаан дэмжэбэ.

Ядерна буу зэбсэгэй туршалгые хорихо, энэ зэбсэг саашадань хэхээ болихо, тэрэнэй запасые үгы хэхэ гэһэн эрилтэтэй тогтоол энэ митингдэ хабаадагшад баталан абаа.

Д. Болхоев.

Олоной хүсэл илаха

Улан-Удын пивын заводой бүхы цехүүдэй олон хүдэлмэришэд уржадэр митингдэ сугларба.

Заводой хүдэлмэришэн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсаһан нүхэр Сазонов үгэ абажа:

—Дайн хүн зондо айхабтар ехэ гасалан зоболон асарха гэжэ бидэ һайн мэдэнэбди. Манайшье ороной, мүн Америкыншье ажалша хүнүүд дай хүсэнэгүй. Ядерна буу зэбсэгэй туршалгые дары зогсоохые бидэ эринэбди. Манай эрилтые бүхы дэлхэйн хүн түрэлтэнэй дэмжэхэнь лабтай,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

— Би, юрын советскэ эхэнэр, 2 хүүгэдэй эхэб,—гээд заводой хүдэлмэришэн нүхэр Попова үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. — Эхэ бүхэн өөрынгөө хүүгэдтэ зол жаргалые хүсэнэ. Минии хүүгэдэй дайнай гал дүлэн соо хосорхогүйн тула ядерна буу зэбсэг туршалгые дары хорихые эринэб. Минии, эхын хэлэһэн үгые хүн бүхэн дэмжэхэ. Олоной хүсэл дайе булиха!—гэбэ.

Заводой коллектив Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Уряае болон Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй мэдүүлгые дэмжэһэн резолюци баталан абаа.

«Победа» артелиин 9-дэхи цехын оёдолшодой митинг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: партийна организациин секретарь нүхэр Л. Н. Мерамкульева үгэ хэлэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Нэгэн һаналта эрилтэ

Владимир Ильичын нэрэмжэтэ московско заводой хүдэлмэришэд болон албахаагшад ядерна буу зэбсэгэй туршалгые дары хорихо тушаа СССР-эй Верховно Соведэй США-гэй конгрессто, Великобританиин парламентда хандаһан Хандалгые, Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй мэдүүлгые нэгэн дуугаар һайшааба.

Тус предприятиин коллективэй оломянган хүнэй хабаадалгатай митинг һаяхан болоо. Митинг дээрэ үгэ хэлэһэн токарь нүхэр Ефимов иигэжэ хэлэбэ.

—Шуһата дай хэхэ гэжэ империалистнууд хүсэнэ. Тиигэбэшье, бидэнэр, Сталинград болон Севастополиин үйрхэй бутархай болгогдоһониие, Ленинградые дайсадай хүреэлээд байһан үдэрнүүдые, Москвае хамгаалһан баатарлиг тэмсэлые мартаагүйбди. Атомна бомбые хорихо гэһэн шанга эрилтэ бидэнэр мүнөөдэр табинабди.

Хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Трусовада үгэ үгтэнэ.

—Бидэ, советскэ эхэнэрнүүд, эб найрамдалтай, үхибүүдэйнгээ зол жаргалтай байхые юунһээшье ехээр хүсэнэбди. Мүн Америкадашье ажаһуудаг эхэнэрнүүдтэ тэдэнэй үхибүүдынь хайратай гэжэ би мэдэнэб. Ядерна зэбсэгэй туршалгые хорихо эрилтэ шангаар табинабди. Шэнэ дайнай аюулые сараха гэжэ мэдүүлһыемнай бүхы дэлхэй дээрэ дуулаг лэ!

— Эзэрхэг түрэмхэйшүүлэй һэдэлгые буруутуулжа, шэнэ дайнай болохогүйн түлөө залуушуул шангаар тэмсэхээр бэлэн,—гэжэ комсомолой комитедэй секретарь нүхэр Ельтищев хэлэбэ.

Атомна болон водородно зэбсэг туршалгые дары хорихо эрилтэ хэһэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй болон Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй мэдүүлгые, мүн США-гэй конгрессто болон Великобританиин парламентда Верховно Соведэй эльгээһэн Хандалгые һайшаан дэмжэһэн резолюци тус предприятиин коллектив баталан абаа. Ядерна дайн зайлашагүй юм гэһэн хэбэртэйгээр империалистическэ оронуудай зарим сэрэгэй-политическэ тушаалтанай шашалдадагынь шал худал гэжэ машина бүтээгшэд мэдүүлээ.

Бүхэдэлхэйн арадуудай олонхиин эрилтэтэй тааралдуулан атомна дайн сарагдажа болохо, сарагдахашье ёһотой, ядерна зэбсэгэй туршалгые дары болюулха хэрэгтэй гэжэ бидэ батаар найданабди гээд абаһан шиидхэбэри соонь бэшээтэй байна.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө шангаар тэмсэхээр бэлэн байнабди гэжэ заводой коллектив партиин Центральна Комитедые болон Советскэ правительствые найдуулаа.

(ТАСС).

Эб найрамдал, хани барисаан тухай бурят-арадай оньһон үгэнүүд

Эльбээргэ һайтай булган элэхэгүй,
Эб нэгэтэй хүнүүд илагдахагүй.

***

Эб нэгэтэн эбдэрхэгүй,
Үнэн ябадалтан үхэхэгүй.

***

Эбтэ шаазгай элеэ барижа эдихэ.
Эриһэн дээһэн шулуу отолжо шадаха.

Аюулта зэбсэгүүдые хорихо

Яруунын аймагай колхозуудаар, МТС-үүдээр, совхоздо, предприятинуудта, эмхи зургаануудаар термоядерна зэбсэгэй туршалгые болюулха, тэрэниие огтолон хорихо гэһэн шанга эрилтэ табиһан суглаанууд, митингнүүд үнгэргэгдэжэ байна.

Атомна болон водородно бомбонуудые туршахаяа дары болихо тушаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Берлиндэ болоһон сессиин Уряае, энээнтэй дашарамдуулан Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй мэдүүлгые, США-гэй конгрессто, Великобританиин парламентда СССР-эй Верховно Соведэй эльгээһэн Хандалгые бүримүһэн дэмжэжэ, шэнэ дайнай аюулые сараха гэһэн эрилтэ митингнүүд дээрэ хэлэгдэһэн үгэнүүд, мүн сугларагшадай абаһан тогтоолнууд дотор табигдана.

Аймагай больницын болон аймагай элүүрые сахиха таһагай, мүн Нарһатын сельсоведэй хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын митинг дээрэ, врач нүхэр Жалсараев иигэжэ хэлэбэ:

— Бидэ аргашад-эмшэд хадаа, хүнэй элүүр энхэ байдалые сахин хамгаалжа байдаг зон һэн туладаа, хүн зоной ажабайдалда, үрэ бэедэмнай аюул тохёолдуулжа магад атомна болон водородно бомбонуудые туршахаяа болихо эрилтэ шангаар хэнэбди. Совет гүрэнэйнгөө, бүхы социалистическэ лагериин оронуудай хүсэ шадалые бүри ехэ болгохын тулада бидэнэр даалгагдаһан ажал дээрээ бүри шуумгайгаар хүдэлхэ ёһотойбди. Хүсэнэймнай барагдашагүй ехэ боложо байхадань уланхатаһаншье дайсан дальдирхал.

Мүн энэ митингдэ үгэ хэлэһэн врач О. Минеев, Е. Таскина болон бусад атомна, водородно бомбонуудай туршалгануудые дары болюулха гэһэн эрилтые халуунаар дэмжээ.

Аймагай «Заготконторын» болон аймкомхозой коллективүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй митинг дээрэ олон хүүгэдтэй эхэ Пушкина иигэжэ хэлэбэ:

—Дайн сэрэгэй ямар ехэ һандарал зоболон арад зондо асардагыень бидэ бүгэдэ һайн мэдэхэ болонхойбди. Үхибүүдэймнай энхэ элүүрээр, зол жаргалтайгаар үдэхынь тулада амгалан тайбан байдал хэрэгтэй. Атомна дайнай аюул бүришье һаа ехэ. Тиимэһээ дэлхэй дээрэхи бүхы эхэнүүдтэй һаналаа нэгэдүүлэн, хүн зоной, илангаяа үхибүүдэй бэе махабалта аюул тохёолдуулжа болохо атомна, водородно бомбонуудай туршалгые дары болюулха, тэдэнэй запасуудые үгы хэхэ, атомай хүсэ амгалан ажалда хэрэглэхэ эрилтэ хэнэб.

Д. Цыдыпов.

Оёдолшодой митинг

Атомна буу зэбсэгэй туршалгые дары болюулхые уряалһан митинг Улан-Удын «Победа» артелиин цех бүхэндэ боложо байна. Митингдэ хабаадагшад атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые дары хорихо эрилтэ хэнэ.

Иимэ нэгэ митинг тус артелиин 9-дэхи цех соо һаяхан болоо.

—Америкын, Англиин засаг түрые баригшад атомна болон водородно буу зэбсэг бүри ехээр үйлэдбэрилүүлнэ. Бидэнэр, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Уряае, Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй мэдүүлгые халуунаар дэмжэнэбди, атомна, водородно буу зэбсэг дары хорихые эринэбди,—гэжэ цехын түрүү оёдолшон, үнгэрһэн дайнда нүхэрөө алдаһан, гурбан үхибүүдэй эхэ нүхэр Кислица мэдүүлбэ.

Митинг дээрэ үгэ хэлэһэн хүдэлмэришэд Мантусова, Тармаева, Турченинова болон бусад Советскэ Правительствын гадаадын политикые нэгэн дуугаар һайшаажа байһан тухайгаа мэдүүлээд, эб найрамдалай хэрэгэй илахын түлөө бүри һайнаар ажаллахабди гэбэ.

Удаань митингдэ хабаадагшад атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые дары болюулха гэһэн эрилтэтэй резолюци баталан абаа.

Т. Бадмаев.

Дайн манда хэрэггүй

Хориин аймагай колхозууд болон совхоздо, эмхи зургаануудаар, предприятинуудаар атомна болон водородно буу зэбсэг туршалгые болюулха тушаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Берлиндэ хэһэн Уряае, Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй мэдүүлгые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан митингнүүд үнгэржэ байна.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой Булаг гэжэ тосхоной клуб соо һаяхан олон зон сугларба. Һургуулиин багша нүхэр Беликов митинг нээхэ зуураа иигэжэ хэлэбэ:

— Дэлхэйн хоёрдохи дайе, дайнай һандаралые, хүн зоной шуһа адхархые нюдөөрөө хараһан байнаб. Мүнөө империалистнууд дэлхэйн гурбадахи дай үүдхэхэ түсэб бэлэдхэнэ, атомна болон водородно бомбонуудые тэһэлжэ туршана, тэдэнэр тон ехэ аюултай бомбонуудые саашадаашье туршаха зорилготой. Атомна болон водородно буу зэбсэг туршалгые дары түргэн болюулагты гэжэ бүхэдэлхэйн олон түмэн арад зонтой нэгэ адли бидэнэр эринэбди.

Һүүлээрнь митингдэ хабаадагшад «Атомна болон водородно буу зэбсэг туршалгые болюулха, эзэрхэг түрэмхэйшүүлэй хорото һэдэлгые буруутуулха» гэһэн резолюци нэгэн дуугаар баталан абаа.

Мүн Хориин МТС-тэ олон хүдэлмэришэд сугларжа, митинг үнгэргэбэ.

Түмэршэ дархан Аюр Баянов, прораб Николаев, инженер Убеева болон бусад үгэ хэлэхэ зуураа, атомна болон водородно бомбонуудай туршалгые дары хорихо гэһэн эрилтэ хэбэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ, «Путь Сталина» колхозуудта, Хандагатайн леспромхоздо мүн лэ митингнүүд үнгэржэ, тэндэ хабаадалсаһан хүнүүд булталаа Советскэ правительствынгаа гадаадын политикые бүримүһэн һайшааһан, атомна болон водородно буу зэбсэг эсэслэн хорихо гэһэн шанга эрилтэтэй резолюцинуудые абаһан байна.

Ц. Дандаров.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мухаршэбэр тосхоной ажалшад атомна болон водородно зэбсэг туршалгые хорихо тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ митинг үнгэргөө. ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр В. С. Базарон үгэ хэлэжэ байна.

И. Мункоевой фото.

Эб найрамдал мандаг!

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Уряае, Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй мэдүүлгые зүбшэн хэлсэхээ Улан-Удын судна заһабарилгын заводой механическа цехын хүдэлмэришэд һаяхан сугларaa.

— 12 жэлэй саада тээ үнгэрһэн дайнай шархын манай зүрхэндэ эдэгээдүй байхадань Америкын империалистнууд шэнэ дайнда бэлэдхэжэ байна. Тэдэнэр аюулта ядерна зэбсэгүүдые дайнда хэрэглэхэ түсэбтэй. Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулха, тэрэнэй үйлэдбэрилгые хорихо ёһотой гэһэн эрилтэ хэнэб,—гэжэ хүдэлмэришэн эхэнэр Т. В. Архипова тус митингдэ хэлэбэ.

Механическа цехын слесарь нүхэр Мошкович атомна буу зэбсэг хоригты гэжэ эрихэ зуураа, манай заводой хүдэлмэришэдые түрэл оронойнгоо аюулгүйе бэхижүүлхын тула бүри һайнаар ажаллахыень уряалнаб гэбэ. «Бидэ хүдэлмэришэд атомна болон водородно буу зэбсэг туршалгые болюулха гэжэ эринэбди»,—гэжэ митингдэ абтаһан резолюци соонь хэлэгдэнэ.

Н. Санжинов.

Хони олоор үсхэбэрилхэ бүхы арга боломжо манда бии. Тиимэһээ оролдолго үүсхэл гарган, бүри ехэ эдэбхитэйгээр ажаллая!

...рүүшын ноохон гүрэндэ тушаагдаба

...УХАРШЭБЭР. Гашейн МТС-эй ...ьяата «Гигант» колхоздо нооһо ...шалалга эмхитэйгээр ябажа ...на. Һаяын үдэрнүүдтэ 600-гаад ...иной нооһон хайшалагдаа.

...олхозой отарануудта хоёр агре..., 24 хүн нооһо хайшална. Ноо... хайшалагшадай дундаһаа нүхэд ... Кравцова, А. Кузнецова, П. Го...овская гэгшэд эрхим ажалаа... шалгарна. Тэдэнэр үдэрэйнгөө ...мо ходо үлүүлэн дүүргэдэг.

...Гигант» колхоз аймаг дотороо ...н түрүүн нооһо хайшалжа эхи...д, 16 центнер һайн шанартай ...һо гүрэндөө тушааба.

Манай корреспондент.

...һайшаалтай үүсхэл

...Хонин ажалаа саашадань хүг...жөөхэ, нооһо бүри ехээр абадаг бо...ло тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, ...ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...шэгые Сэлэнгын аймагай ажал...д ехэтэ һайшаан дэмжэнэ.

...Гэлуута-Нуурай шахтануудай хү...мэришэд, албахаагшад тус ...эгтэй танилсаад, кукуруза та...гадань колхозуудта туһалха ...натайгаар аймагай бүхы хүдэл...ришэдтэ хандаба. Шахтёрнуудай ...патриотическа үүсхэлые тус ай...ай организацинууд, эмхи зургаа...д, предприятинууд дэмжэһэн, ...КСС-эй обкомой бюро һайшаа... байна. Жэшээнь, аймпотреб...юзай хүдэлмэрилэгшэд, «Боевик» ...э олзоборилгын артелиин, айма... газетын редакциин, типогра...ин хүдэлмэришэд болон алба...агшад һаяар колхозуудта эмхи...гээр ошожо, кукуруза тарилса...нь.

...Гэлуута-Нуурай шахтануудай ... хүдэлмэришэд, албахаагшад ...нинэй, Сталинай нэрэмжэтэ кол...уудта ажаллахаяа гараба. 50 ...тар кукуруза хоёр—гурбан үдэ... туршада гараар тариха гэжэ ...идээ.

— Кукуруза һайн шанартайгаар ...ихын тулада бүхы хүсэеэ гар...абди, — гэжэ шахтынхид мэ...лнэ. Кукуруза ехээр ургуулаад, ...оон тэжээл ехээр абаад лэ бай..., адуу мал шэмэтэ хоолоор хү... хангагдаха, ашаг шэмэнь бүри ...шэлхэ болоно бшуу.

...Шахтын хүдэлмэришэд, алба...агшад, аймагай ондоошье пред...яти, организацинуудай хүдэлмэ...эгшэд өөһэдынгөө ажахыда 5— ...гектар тухай кукуруза тарижа ...йна. Энэнь ехэ һайшаалтай гэ...р. Жэшээнь, Сэлэнгын МТС-эй... 10 гектар, шахтын хүдэлмэри...д, албахаагшад 10 гектар куку...за тариба.

...Хүдэлмэришэд, албахаагшад кол...уудта кукуруза тарилсаад лэ ...аарлангүй, харин тэндэһээ баян ...аса абахын тулада оролдохо, ...ууһалалсахаар хараална.

М. Николаев.

100 хонинһоо 135 хурьга абаа

Комсомолец Николай Пурбуев нёдондо намар армиһаа ерэмсээрээ түрэл «Коммунизм» колхоздоо (Иволга) хонишон болохоор шиидээ һэн. Тиигэжэ Юмжир эжытэйгээ Хүтэлэй үбэрэй отарада ошоһон юм. Тэдэнтэй хамта хонишод Үхеэнэй Санжиева, Гомбожап Санжиев ажалладаг.

Тус отарынхид 100 эхэ хонинһоо 120 хурьга, 4 килограмм нооһо хайшалха уялга абаа һэн. Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө, эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа ороо бэлэй.

Хонидойнгоо тоо толгойе түргэнөөр олошоруулхын, үүлтэрыень һайжаруулхын түлөө, нэн түрүүн, орооной кампаниие бэлэдхэл һайнтайгаар угтаад, хонидые искусственна аргаар, элитнэ эрхим хусын үрөөр үрэжүүлээ. Энэ ажал эмхидхэхэ хэрэгтэ залуу хонишон Николай Пурбуев ехэхэн оролдолго гаргаа. Намар хонидоо һайн бэлшээритэй газарта адуулһаниинь тобир тарган байжа, булта һайнаар ороондо ороһон байха юм.

Тус отарынхид хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ гээшын арсашагүй булюу һайн байһаниие мэдэдэг болонхой. Энэ түрүү арга хэрэглэһэнэй ашаар хонидой һубайралга усадхагдаа, үүлтэрынь һайжаржа байна. Хурьгад нэгэ жэгдэ, олооро ехэ болоходоо хонишодой хүдэлмэриие хүнгэдхэнэ. Мүн түл абалгые эмхитэй, гуримтай болгоо.

Үбэлжэлгын үедэ хүсэ шадалаа гээгээгүй хонид нооһо ехээр үгэдэг. Тиимэһээ үбэлэй сагта хонидоо һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ гээшэ шиидхэхы удхашанартай байгаа. Тус отарынхид хонидтоо саг соонь бүдүүн, концентрированнэ, минеральна тэжээл үгэдэг. Үдэртөө саг сагтань уһалдаг. Туранхай муу хонидые илгажа, амяарлан эдеэлүүлдэг, хэдэн хоногоор бэлшээридэ гаргангүй амаруулдаг. Үбэлэй үедэ бэлшээриингээ газар һэлгэн, һалхитай хүйтэн үдэрнүүдтэ саһа багатай, хагда һайнтай хада, гүбээгэй үбэрөөр, нэмэри дулаан газарнуудта хонидоо адуулдаг дүршэлтэй.

Үбэлэй сагта хэршье элбэгээр үбһэ тэжээл эдюулээ, уһалаа хада, хүйтэн, сэбдэг нойтон, ханаһаа һэрьедэг байрада хонид байхадаа муудашадаг. Энээниие хараада абажа, халуун намар байхада тус отарынхид өөһэдөө хашаа хорёогоо һэльбэн заһаһан байгаа. Мүн хурьгадые кошарно-базова аргаар тэнжээхын тула олон халхабша, хаамагуудые хэһэн юм. Хонидые халуун байрада байлгахагүй гэжэ тэдэ оролдодог. Хонид ехээр халуудахадаа хабартаа нооһоо гээдэг гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ хонидые дороһоо дулаан, хажуу тээһээ, ханаһаа һүрьедэггүй байрада байлгахада, ехэл һайн байна гэжэ отарынхид хэлэнэ.

Мүн хонидой түрэлгэдэ үбэл эртэ бэлэдхэжэ эхилдэг. Тиигэжэ 324 хонинһоо 450 хурьга мүнөө абанхай. 102 хониниинь эхирлээ, 4 хонин 3—3 хурьга гаргаа.

Эдэ хонишод хониной хурьгалха дүтэлхэдэ ээлжээгээр сахижа хонодог. Түрэхэ хонидые илгаад, тусгаар таһалгада оруулдаг. Манагша хүн хонидые түрүүлжэ, эхэ хурьган хоёрыень нэгэ тэмдэгээр тэмдэглэдэг юм. Һая түрэһэн хонидые 1—2 сүүдхын туршада тусгаар таһалга соо хурьгатайнь байлгадаг. Хурьгадай хэды хоноһон хойнонь тэдэниие 5—10-аар, саашадаа 50—100-гаар илгажа байлгадаг. Һара болоходонь хонидые дулаахан үдэр хурьгатайнь дүтын бэлшээридэ гаргадаг. Олон хурьга гаргаһан гү, али хурьгаа садхаадаггүй хонидто нэмэлтэ тэжээл үгэдэг. Мүн лэ гологдоһон хурьгадые һүтэй хонидто заядадаг юм.

Хурьгадые саг сагтань хүхүүлдэг, эдеэлүүлдэг, минеральна тэжээл үгэдэг, тусгаар хобоонууд соо уһа хээд байдаг. Сэбэр агаарта хурьгадые байлгадаг.

Хурьгадынь сүүдхэдээ 170—200 грамм хүрэтэр нэмэнэ. Һайнаар ехэ болгогдоһон, үбэл, хабар эртэ гараһан хурьгад намар болотор түлгэһөө дутуугүй шэгнүүртэй болодог. Энэ отарынхид хурьгадаа эхэһээнь һалгааха болотороо (4 һара соо) дунда зэргээр тус бүриинь 25 килограмм болгохобди гэжэ уялга абаһан байна.

Николай Пурбуев хойто намар болотор эхирлэдэг хонидой отара бии болгохо тухай колхозой правленидэ дурадхал оруулаа. Мүнөө жэл эхирлэһэн хонид, мүн тэдэнэй эмэ хурьгад танихаар тэмдэгтэй болгогдонхой.

Хонидоо тобир тарганаар ондо оруулаад, 100 эхэ хонинһоо 135 хурьга абажа, Саянтын МТС-эй харьяата колхозуудай хонишодой мүрысөөндэ түрүү һуурида гараа. Тиигэжэ Саянтын МТС-эй дирекциин, партийна эхин организациин дамжуулгын Улаан туг энэ отарынхид абаһан байна. Мүн «Коммунизм» колхозой правлени эдэ хонишодые эрье хонёор шагнаа.

Хонин ажалые саашадань хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэгтэй Билчирэй отарын хонишод танилсажа, хүсэл зоригоо улам арьбадхан, шэнэ амжалта туйлахаар ажаллана.

Д. Мункоев.

Хонидоо эмхитэйгээр хайшалхабди

...онидоо хаа хаанагүй эмхитэй...р хайшалжа, нооһыень гээлтэ ...олтогүйгөөр абаха, тон харюу...гатай саг боложо байна. Энэ ...э хонидой нооһон хөөрэжэ, ехээр ...лтэдэ орожо магадгүй юм.

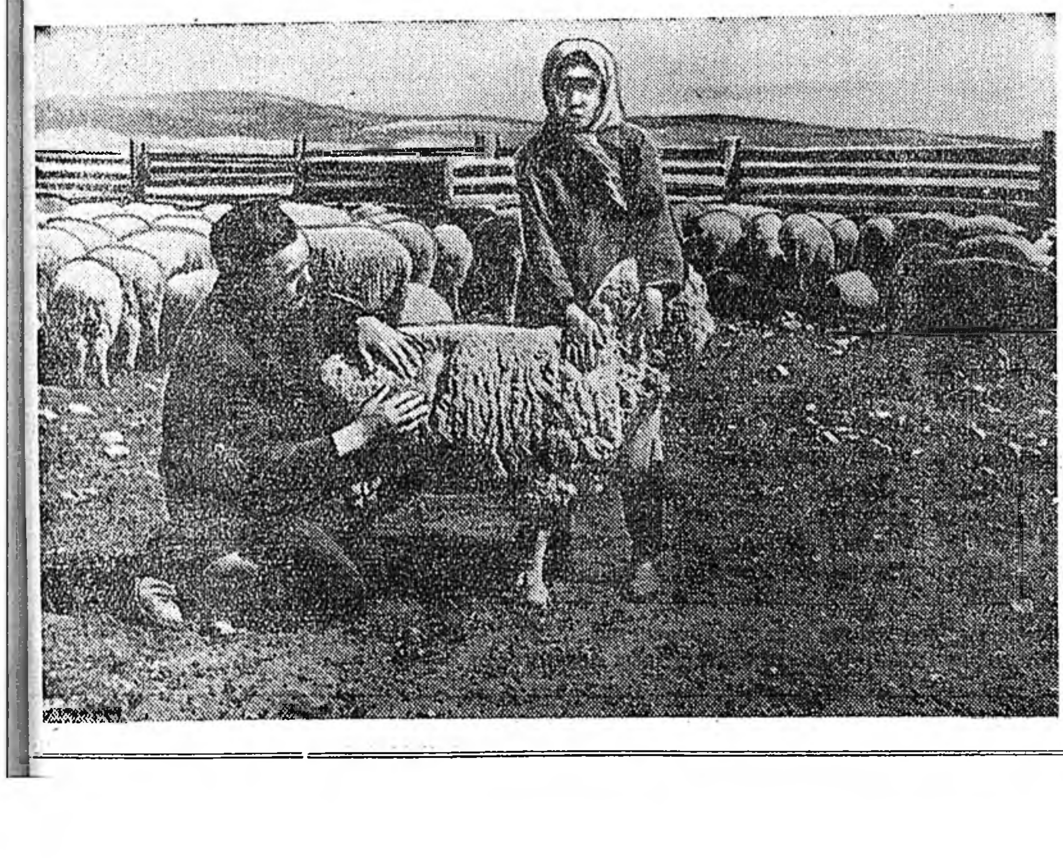
...Тиимэһээ, хонидые һайнаар ха...һалха ба бэлшээридэ зүбөөр ...улха гээшэ ехэ удхашанартай. ...й һарын һүүлээр түүбэрилэн ...йшалхада, нооһон гээлтэдэ оро...гүй. Мүнөө хабар хонидоо майн ...һаа түүбэрилэн хайшалжа эхи...һэмди. Мүнөө хониднай жэгдэ... хайшалагдажа байнхай.

...Манай колхоздо 2237 толгой эхэ хонид, 2327 толгой эрье, 973 түлгэ, үбэл абтаһан 500 шахуу хурьгадай нооһон хайшалагдажа байна. Энэ хүдэлмэри хэхын тула хоёр агрегат хүдэлмэрилнэ. Эдэниие тодхохо газарнууд мүнөө бэлэн болгоогдожо байна. Хонидые хайшалха наарнууд, хушалтанууд, нооһо илгаха ба хааха сарай, амбаарнууд шэнээр заһабарилагданхай.

Хониной нооһо хайшалха, илгаха ба гүрэндэ тушааха хүнүүднай дүй дүршэлтэй болошонхой. Мүнөө тэндэ 2 автомашина, хэдэн хүнүүд хүдэлмэрилнэ.

Энэ жэл хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 2,1 килограмм гү, али хамта дээрээ 125 центнер нооһо хайшалха түсэбтэй байгаабди. Харин мүнөө КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Совминай Бэшэгтэй, «Хүн бүхэндэ мяха, һү, тоһоной хүртэсын талаар США-е хүсэхэ» гэһэн партиин уряатай танилсаад байхадаа, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, 130 гаран центнер нооһо хайшалха һанаатайбди.

Е. Устинов, Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо һубайрһан, хурьга хаяһан, хурьганайнь үхэһэн хонид, мүн зуһагууд—хамта 1200-гаад толгой хонид ерэхэ намар-үбэлдөө шэнэ жэлэй гаратар хурьгалуулагдахань. Эдэ хонид мүнөө илгагдажа байнхай. Һаяар тэдэнэр нооһоёо хайшалуулаад, искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой түрүүлэгшын орлогшо Һ. Чойнзонов Ц. Найдаковагай отарада ерээд, һаядаа искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэ зуһаг хонидой нооһонойнь хэр хөөрэжэ, тоһо лэбшэжэ байһые шалгажа байна.

Д. Цыренжаповай фото.

Уранзохёолшын 50 наһанай ой

Бурят уншагшадта үнинэй танил болоһон манай ахамад уранзохёолшодой нэгэн — Бата Базарович Базарон 1907 оной майн 12-то, Дээдэ Хэжэнгэ гэжэ нютагта түрэһэн байна.

1926 онһоо хойшо Бата Базарович Базароной шүлэгүүд ба дуунууд республикын газетэ, журналнуудта толилогдожо эхилээ һэн. Тэрэнэй бэшэһэн уран шүлэгүүд тэрэ үеын хатуу шэрүүн ангиин тэмсэлэй гэршэ мүн. Нюдарган баяшуулай нюур харуулһан, хамтын ажалда һаад тодхор татадаг залхуу зайрангуудые шабхадаһан уран хурса шүлэгүүдыень бурят зон һонирхон уншадаг байгаа.

1935 ондо Б. Б. Базароной шүлэгүүдэй түрүүшын суглуулбари гараһан юм.

Бурят-Монголой багшанарые бэлэдхэлгын техникум дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Б. Базарон олон жэлдэ багшаар ажаллаа. Эдэ жэлнүүдэй турша соо хүүгэдэй зан абари, хүсэл эрмэлзэлгые һайн шэнжэлһэн тула уранзохёолшо олон шүлэгүүдээ хүүгэдтэ зорюулһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ Бата Базароной «Пост дээрэ» гэжэ ном хэблэгдэбэ. Энэ ном доторнь Эхэ ороноо хамгаалан, хархис дайсадаар тулалдахаяа элдин хонгор Бурядай талаһаа мордоһон эрэлхэг залуу хүбүүнэй орьёлжо байһан омог зүрхэнэй ошые харанабди.

Бата Базарович Базарон шүлэгүүдһээ гадна, үхибүүдэй пьесэнүүдые, рассказуудые бэшэдэг, оршуулдаг байна.

Энэ жэлэй майн 12-то Бата Базарович Базарон 50 наһатай болобо. Һаяхан манай республикын олониитэ мэдээжэ уранзохёолшынгоо энэ ойе тэмдэглэбэ.

Майн 25-да Хэжэнгэ дээрэ баярай суглаан боложо, Бата Базарович Базарондо БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй Грамота, Бурят-Монголой уранзохёолшодой Союзай амаршалга, мүн элдэб бэлэгүүд барюулагдаба. Энэ суглаан дээрэ Хэжэнгын дунда һургуулиин багша Н. Намсараев, аймагай эмхи зургаануудай зүгһөө нүхэр Балданов, Б. Содномов гэгшэд амаршалгын үгэнүүдые хэлэбэ.

Таби наһанайнь ойтой дашарамдуулан Бурят-Монголой номой хэблэл Бата Базарович Базароной «Сэлэнгын үер» гэжэ шэлэгдэмэл шүлэгүүдэйнь суглуулбари хэблэн гаргахань.

Д. Аюшеев.

Г. СИБИРЯК

Хүнүүдэй дунда...

(Рассказ)

Амаралтын үдэр үнгэржэ байба. Жалгын эхиндэ унтажа хэбтэһэнээ гэнтэ һэрижэ, Костиин ойро тойроноо эрьен харахада, амархаяа Дээдэ Хуһата ошоһон хүнүүд бусажа байба. Костиин ойгуур хоёр — гурбан бүтылхэнүүд, зохидгүйгөөр нээгдэһэн консервын банкануд хэбтэнэ. Хабдартай, бүлхэгэр зубхяа аршажа, бүлэг хуһатай ой тээшэ уйдхартайгаар шэртэнэ. Тээ тэрэ хуһан доро Галинатай уулзадагаа һанамсаарнь, зүрхэндэнь юуншьеб бажуулдашаһандал болобо.

Үгы даа, мүнөө Галина хэрэглэхэгүй. Али ойлгохо гээшэ гү?

«Болигдоош байна даа»—гэжэ гүбэд гээд, Костя дороһоо һанаа алдан, хүл дээрээ хүндөөр үндыбэ.

Урдаһаань ерэжэ ябаһан хүнүүд Костиие адаглаһан мэтэ өөртэнь һанагдана, тиигээд хүниие обёоромсооро хажуу тээшээ халба һүрэн; харгыһаа годирно.

Үбдэг тулама ногоон соогуур гүйлдэжэ ябаһан нюсэгэн үхибүүдэй хүхюун энеэдэн соностоно. Тооһондо дарагдаһан дагдагар шара автобус тээ холуур үнгэрбэ.

Харгын захаар завод тээшээ һалиржа ябатараа Костя зуг татан байшаба—заводой үндэр харшын наагуур Галина Колькотой хамта алхалжа ябана... Тэрэнь Колькын шляпа баринхай, һалхи һэбин, юушьеб даа тэрээндэ хөөрэнэ. Һүүлээрнь энеэлдэнэ. Галина һэрмэгэр ногоон платьетай, тэрэнь һүрхэй зохидоор бэедэнь таарашаһан.

Коля Галинаһаа шляпаяа абажа, энеэжэ байгаад, тэрээндэ үмэдхүүлнэ... Костя гэнтэ яаралтайгаар алхалан, хамтынгаа байрада хүрэжэ ербэ. Хэрэлсыдэнь дүтэлөөд ябатараа удааруулаад, найгаргажа эхилбэ.

Үүдэнэй барюул ехэ халуун шэнги, гарыень хайрана хэбэртэй. Костя уургайгаар үүдэ угзаран татана. Үүдэн ямар хүндөөр нээгдэнэб? Үнэхөөрөөшье тон хүндэ шэнги...

Хамтын байра соо хон жэн. Тумбочка дээрэ тархяа табин, гараа дэрэлээд, дууража һууһан дежурна хүгшэниие обёоржо, Костя һанаа алдаба. Тиигээд хүгшэнэй мүрэ дээрэ гараа табина.

— Мэндээ, Нина Николаевна,— гэжэ гүбэрбэ. Хүгшэн залд гэжэ һэрээд, Костиие танижа, эсэнги нюдөөр тэрээн тээшэ хараад,

— Мэндэ сайн...

— Нина Николаевна, салингаа абатарни хорин солхооб үгыт даа, аа?

— Үгы, бидэш үшөө абаагүйлди, баһа үнөөхи уһан болгохо гээ гүш? —гэжэ гэмэрээд, дежурна хүгшэн толгойгоо һэжэрэн үдэшэнэ.

Костя комнато руу орожо, орон дээгүүр алдалшаба. Тэнхээнь үгы хэбэртэй. Юушьеб даа һанажархиба. Орон дээрэһээ һуг харайн бодоод, Курочкинай «Мастер болохо зам» гэһэн бишыхан хүхэ гадартай ном абажа, хубсаһаа тайлангүй дахяад хэбтэшэнэ.

«Эх! Нэгэ һонин гэгшын юумэ һанажархидаг һаа...Байз, тээсэгэн бодогшом бүтэхэгүйшэг гээшэ гү... Али яахаб?» гэхэ мэтэ олон таба юумэ, ухаалан зохёолго тухай элдэб һанал хүсэлнүүд толгой соонь бусайдажа, хэншьео мүрыень альгадаһан хэбэртэй «Костя, шадааш» гэжэ байжа дуугарһандал болоно. Галина урдуурнь ногоон платьяараа энеэбхилэн үнгэрнэ. Тиигээд һөөргөө бусана...Костиин урдаһаа уршына. Һүүлээрнь Костиин ойро ерэжэ уринаар миһэрэн, гараа һарбайна...

«Ажалһаа гээгдэхэшни, бодо» гэһэн абяан үглөөгүүр Костиие һэреэбэ. Нюуртаа уһа хаяжархёод, яаралтай түргөөр завод тээшээ алхална.

Цехын хуушанайнгаа гуримаар угтаба. Машинын тоһоной үнэр, станогуудай наярха абяан таһалданагүй, пневматическа алхын таршагалаан цехые зэдэлгэнэ...

Пролёт соо ханын газетын ойро хүнүүдэй обооролдожо байхые Костя обёоржо, тэдэнэр тээшэ ошобо. Ханын газетэ уншагшадай зарим нэгэниинь Костиин ерэхые хараад, наада бариһан гү, али шоо үзэһэн нюдөөр тэрэниие угтаба.

Костиин нюурта халуу бусалшаба. «Зуражархёо!»—зүрхэндэнь хадааһан шаагдашаһан мэтэ болобо. Пивын кружка соо зуражархёо!

Парторг Николай Павлович Андронов нюдэеэ онийлгон, долёобор хургаараа стол тоншосогоожо һууба. Гараа арбалзуулан зангажа байжа, заводой комсорг тэрээндэ Костя тухай хөөрэнэ.

— Николай Павлович, тэрээнтэй дуугаралсаһанайш хэрэггүй, тархиинь модооршье тоншоо һаа ухаа орожо, юумэ ойлгохогүй хүн ха...

Николай Павлович энеэбхилэн, хөөрөөень таһалба:

— Зүбыншье зүб гэлэй... Теэд өөрын байдалаар таанар һонирхоогта? Гол түлэб тэрэниинь мэдэхэ, эгээл тэрээхэн үндэһыень хаража һургаха байгаа... Жэшээнь, Костя юугээр һонирхоноб, юун тээшэ эрмэлзэнэб гэхэ мэтэ асуудал урдаа табибалтнай, ехэл зүб байха һааб даа. Абаад үзээ, минии һанахада, Константин ямар нэгэ хүсэлэнтэй байха. Тэрэниие ойлгожо туһалха хэрэгтэй. Һүүлээрнь нүхэрэй ёһоор хандажа, архи уухыень болюулхые оролдохо шухала. Нэгэтэ намда дутуу ядуу юумэ хөөрөөдшье туршаа, заһарха хүн. Нэн түрүүн Костиие ажалдань шуналтай болгоо һаа, ухаалан зохёолгын хүдэлмэридэ хабаадуулаа һаа, даб дээрэ архиһаа һамааржа болохо. Тиихэлээрнь өөрыень дэмжэхэ байна. Шинии хэлэһэнэй ёһоор комсомолойнгоо бюро дээрэ «һунаахада» үрэ гарахань мэдэгдэнэгүй. Һэшхэлээ гээһэн хүн гэжэ Костиие хэлэжэ юрэдөөшье болохогүй. Теэд юу хүүлхэб? Юун гэжэ бодоношь?

Комсорг хүбүүн шэнэ бодолтой мүргэлдэжэ, нэгэ хэды соо стул дээрээ абяагүйхэн һуутараа.

— Николай Павлович! Костя мүнөө буладай цехтэ ажаллана. Хэрбээ станогые шэнэдхэн хубилгагшадай группада оруулаа һаа яаха гээшэб?

Нүхэр **Андронов** комсорг хүбүүнэй урдаһаа болгоомжотойхоноор **хаража хэлэбэ:**

— Зүб даа! Тиимэ. Энээниие хэлэхэеэ һанаа һэм. Станогые хубилгаха гээшэ һонирхолтой хүдэлмэри, Костя яаха аргагүй заһарха байха, үзөөрэйт.

...Цехын наяраан сооһоо гудогой абяан дуулдажа, Костя станогойнгоо патронһоо бэлэн болоһон деталь һугалба. Хэды деталь хэһэнээ ухаандаа тооложо үзөөд, ехэ баярлаба. Теэд тугаарайнгаа газетэ тухай һанамсаараа досоонь бүрхэшэбэ. Барагар хара болошоһон юумэ, цехһээ найгалзан гаража ябатарнь хойноһоонь станок хубилгагшадай группын бригадир Василий Сергеевичын хашхарха дуулдаба:—Костя! Константи-ин! Костя уургайгаар эрьебэ.

— Юун бэ?

Василий Сергеевич ойронь ерэжэ:

— Костя, бидэнэртэй хүдэлмэрилхэ болоош. Станок хубилгаха минии хэрэг бэшэ, ухаалан зохёолго! Юун гэжэ һананаш,—гэбэ.

— Нээрээ гү?! — гээд, Костя өөрөөш мэдэнгүйгөөр дуугаржархиба. Нюдэн дээрэнь баярай ошон ялалзаад, һүүлдэнь гайхаһан үнэншөөгүй хоёрой хоорондо болошобо.

— Үнэн даа, үнэн,— гэжэ Василий Сергеевич саашань хөөрэжэ байба.—Юуб гыш, Костя... Манай зорилго хэды хүндэтэйб. Техническэ совет дээрэ абтаһан уралан нарижуулгын дурадхалнуудые бидэнэр лэ бэелүүлнэ ха юм бибди. Һонин даа, хуушанай муухан станогуудые шэнэ, бүтээсэ ехэтэй зэмсэг болгоод, ашаглажа байхада! Түрүүшээр ши чертеж уншажа һурахаш.

Үдэр, һара үнгэржэл байба. Костя шэнэ бодолдо абтажа, үдэр ерэхэ бүри абьяастайгаар ажаллан, үдэр ерэхэ бүри элдэб зориг хүсэлнүүдэй охиндо абтаба. Ажал хэрэгэйнгээ урагшатайда урмашажа, архяашье уухаяа мартажа эхилбэ.

Тиин хамтын ажалай эгээл һонин үе эхилжэ, Костя хүнүүд тээшэ, завод тээшээ баяртай нюдөөр сэхэ харадаг, мүн юушьеб шэнэ юумэ хэхэеэ оролдожо ябаһаар бэеэ тоолон, архи тухай бодоходоо дураа гутан һөөргөө эрьешэдэг болобо. Намар ерэжэ, түрэл заводойнь харшын захаар шаралһан набшаһад һаршаганалдаад, Костиин шэнэ ажабайдал тухай шэбэнэлдэһэн мэтэ үзэгдэнэ. Костя нэгэтэ станогойнгоо хажууда скоростиин коробконуудые суглуулжа байтараа гэнтэ Галинын урихан миһэрээе, эрбэгэрхэн зэмэгүй нюдыень һанаандаа оруулба. Зүрхэниинь лугшажа, барижа байһан шүрэбөө газарта унагаажархиба...

Василий Сергеевичын хүдэлмэришэ хүдэр гар Костиин мүрэ дээрэ буушаба.

— Зай, Костя! Юу бодолгото болошобош? Үглөөдэр шэнэ станок туршахаш.

***

Отолуур дороһоонь ошото гал шард гэжэ сэсэрээд, сэнхир хүхэ үнгэтэй түмэр зомгоол һубарна.

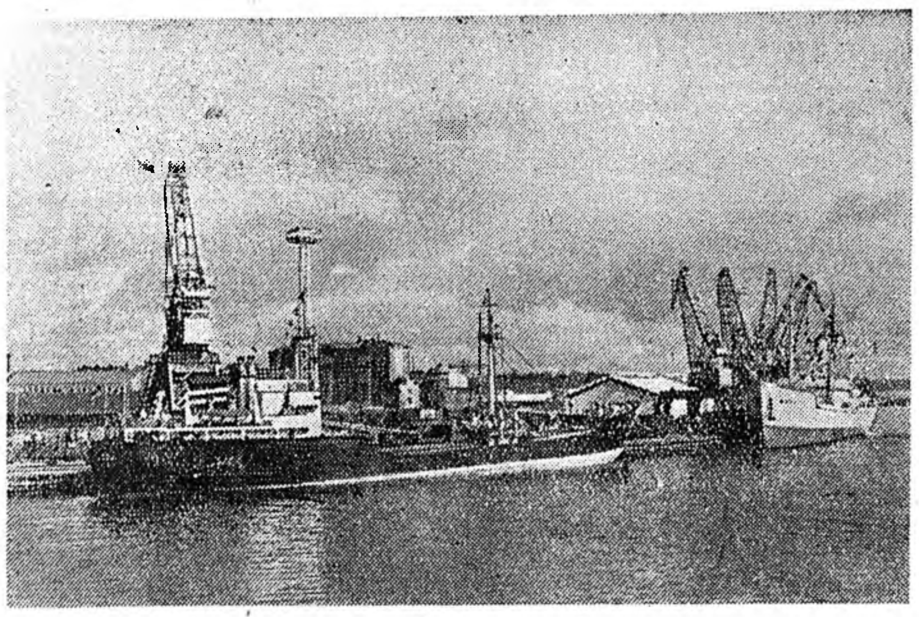
Мотоор нэгэ жэгдээр дүнгинэнэ. Костиин досоо этигэл найдабари түрэжэ, туршажа байһан станогойнгоо хүсэнтэй бүхы һанал бодолоороо, эршэ зоригоороо ниилэшэбэ.

Шэнэ детальнуудые патрон соонь түргэ түргэн һугалан намдууханаар ажаллажа байба. Детальнуудай олон гээшэнь, ойронь обоорошоод байна. Теэд Костя хүсэд тэрээн тээшэ харанагүй, һугалһан деталь отолуур хоёрой ниилэсые наринаар харана.

Гудок хуугайлба. Костиин станогоо байлгажа эрьен гэһээнь хүнүүд тэрэниие тойроод, һонирхон адаглажа байба. Тэдэнэй дунда маһалзаһан парторг Николай Павлович, ялалзаһан нюдэтэй комсорг, баруун гарайнгаа эрхы хурга ёдойлгоһон Василий Сергеевич болон бусад...

...Галинын миһэлзэһэн урихан нюдэнтэй Костиин хараса мүргэлдэжэ, хоёр гарнуудынь дарамта шэнги болоод, хаанашье хэжэ ядашаба. Тиин баһа нэгэ удаа шэртэбэ. Тэрэнь, үнөөхил эрбэгэрхэн нюдэтэй Галина энеэбхилжэл, энеэбхилжэл байтараа заагайхидаал адляар хэлэнэйнгээ үзүүр бултайлган, машинын тоһоор будагдашаһан жаахан хара нюдаргаяа харуулба...

Дондок Улзытуев
буряадшалба.

Финлянди. Хельсинкидэ далайн суднануудай тогтодог газар.
ТАСС-эй фотохронико.

Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр Финляндида айлшалжа байна

ХЕЛЬСИНКИ, июниин 7. (**ТАСС эй тусхай корр.**). Финляндиин Республикын президентын болон правительствын уряалаар Финлянди ошоод байһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущев хоёр июниин 7-до Финляндиин президент Ю. К. Паасикивиин хүүр дээрэнь ошожо, сэсэгүүдые табиһан байна.

Фин арадай элитэ ехэ хүбүүн Ю. К. Паасикивиин хүүрынь Хиетаниеми гэжэ хүдөөлүүлгын газарта табигданхай юм. Ю. К. Паасикиви 1956 оной декабриин 14-дэ наһа бараһан байгаа. Июниин 7-ной үглөөгүүр 10 часта Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр тэрэнэй хүүр дээрэ ерээ.

Хүүр дээрэ сэсэгүүдэи табигдахада Финляндида байдаг СССР-эй элшэн сайд В. З. Лебедев болон советскэ посольствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд байлсаа. Мүн наһа бараһан президентын һамган Алли Паасикиви эндэ ерэлсэһэн байна.

«Финляндиин гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша Ю. К. Паасикивида СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущев хоёрһоо» гэжэ ород, мүн фин хэлэн дээрэ бэшэгтэй сэсэгүүдые Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр Паасикивиин хүүр дээрэ табиба.

Наһа бараһан президентын һамган г-жа Алли Паасикивида хандан, Н. С. Хрущев иигэжэ хэлэбэ:

— Танай нүхэр манай оронтой хани барисаатай болохын тулада ехэ оролдолго гаргаһан юм. Тиимэһээнь бидэнэр тэрэнэй һайн һайхан ажал-ябуулгые хододоо ехээр хүндэлдэг байгаабди. Ю. К. Паасикиви гээшэ манай оронуудые хани барисаатай болгохо хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргэһэн гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша байһан юм.

Г-жа Алли Паасикиви Н. С. Хрущевто иигэжэ харюусана:

— Манай орондо айлшалжа ерэһэндэтнай би таанадта үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэб. Орондомнай ерэмсээрээ минии нүхэрэй хүүр дээрэ ерэһэндэтнай сэдьхэлни ехээр уяраа.

**

10 час 30 минутада гүрэнэй соведэй баяр ёһололой зал соо Советскэ Союзай болон Финляндиин правительственна делегацинуудай хоорондо хэлсээн эхилбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущев, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Культурын министр Н. А. Михайлов, армиин генерал И. А. Серов, Финляндида байдаг СССР-эй посол В. З. Лебедев, Гадаадын худалдаа наймаанай министрын орлогшо П. Н. Кумыкин, армиин генерал М. С. Малинин, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Л. Ф. Ильичев, СССР-эй МИД-эй таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, СССР-эй МИД-эй таһагые даагшын орлогшо С. А. Афанасьев советскэ талаһаа хэлсээндэ хабаадалсана.

Финляндиин премьер-министр В. И. Сукселайнен, Гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Виролайнен, статс-секретарь Л. Туоминен, Финансын нэгэдэхи министр Н. Мейнандер, Худалдаа наймаанай болон промышленностиин министр Э. Кайтила, МИД-эй политическэ таһагые даагша Р. Энкель, МИД-эй захиргаанай таһагые даагша И. Ванамо, МИД-эй Худалдаа наймаанай-политическэ таһагые даагша О. Кайла, Худалдаа наймаанай болон промышленностиин министерствын таһагые даагша Г. Корхонен, СССР-тэ байдаг Финляндиин элшэн сайд Э. А. Вуори гэгшэд Финляндиин талаһаа хэлсээндэ хабаадалсаба.

Июниин 7-до үдын урда тээ Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев болон тэдээнтэй сугтаа ябалсаһан хүнүүд Хельсинки соогуур ябажа хараа.

Һүүлээрнь тэдэнэр Хельсинкын хажууда баригдажа байгаа Тапиоло гэжэ городто ошожо хараа. Ниитын болон профсоюзай зургаан организаци мүнгэ зөөри гаргажа, энэ городые барюулжа байгаа юм. Эндэ 15 мянга шахуу хүн ажаһууха гэжэ хараалагдана.

Тиигээд Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр хамта ябалсаһан нүхэдтээ Финляндиин парламентда ерэбэ. Финляндиин парламентын байшан соо уулзалга болоо. Парламентын түрүүлэгшэ К. А. Фагерхольм СССР-эй гүрэнэй ажал-ябуулагшадта хандан, амаршалгын үгэ хэлэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин харюугай үгэ хэлээ.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦ США-гэй правительство Иранай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ элдэб түхэлэй 200 самолёт үгөө. Иранай агаарай хүсэнүүдэй 150 лётчик болон 800 хүдэлмэрилэгшэ мүнөө США-да һуража байна гэжэ «Эттелаат» газетэ мэдээсэнэ. Жэлэй эсэс болотор США Иранда 75 реактивна самолёт үгэхэ гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

✦ Швециин найман һурагшанар июниин 5-да Стокгольмһоо СССР мордоо. Тэдэнэр энэ зун Хара далайн эрье дээрэ Крымэй хүүгэдэй зунай лагерьта амархань. Советскэ һурагшад июньдэ Швециин хүүгэдэй лагерьта амархаяа ошохо.

✦ Америкын Холбоото Штадуудай хүн зоной тоо 171 миллион болобо гэжэ Нью-Йоркһоо мэдээсэгдэнэ.

✦ Синьхуа агентствын Делидэ байдаг корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, июниин 5-да хуушан Делидэ табигдаһан Англиин генерал Тэйлорэй памятник абажа хаягдаа. Энэ генерал 1857 ондо Индиин арадай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые дараха хэрэгые толгойлһон байгаа. Колониальна дарлалтын һүлдэ тэмдэг болохо бусадшье памятнигууд абажа хаягдаха гэжэ агентство мэдээсэнэ.

✦ Данида хоёр һара шахуу бороон оробогүй. Ургаса таряан, сад сэсэрлиг ган гасуурта орохонь гээшэ гү гэжэ хүн зон һанаата болоно. Айхабтар халуун зун боложо байһан дээрэһээнь, Фарерска аралнууд дээрэ эдихэ уһан ехэ хомор болоо гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

✦ Казахска ССР-эй Советскэ уранзохёолшодой союзай түрүүлэгшэ Габит Мусрепов түрүүтэй советскэ уранзохёолшодой делегаци Пекин ерээ. Синьцзян-Уйгур автономно районой уранзохёолшодой слёдто тэдэнэр хабаадалсаха.

✦ «Коламбия Бродкастинг Систем» гэжэ Америкын радиотелевизионно компаниин корреспондентнүүдтэй Н. С. Хрущевой хэһэн хөөрэлдөөн июниин 6-да Швециин телевиденеэр дамжуулагдаба гэжэ Стокгольмһоо мэдээсэгдэнэ.

✦ Гадаадын хорото номнолдо ороод, эхэ нютагаа орхижо тэрьелжэ ошоһон Венгриин хэдэн мянган зон Австри дээгүүр нютагаа бусана гэжэ Венэһээ мэдээсэгдэнэ.

Июниин 4 болотор Венгри ошожо ябаһан 6,5 мянга шахуу Венгриин ажалшад Австри дээгүүр гараа гэжэ Австриин дотоодын хэрэгүүдэй министерствын статс-секретарь Грубхофер мэдүүлээ.

✦ Триполиин эгээл эрхим һайн кинотеатрнуудай нэгэн—«Ваддан» соо Ливидэ наада харуулхаяа ерэһэн советскэ артистнууд июниин 6-да түрүүшынхеэ концерт табяа. Ливиин премьер-министр Каабар, мүн гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшад концертдэ байгаа. Концерт табиһан советскэ артистнар эрхим һайнаар наадаа гэжэ «Коррьере ди Триполи» газетэ мэдүүлбэ.

Манай республикын һонин

★ ★

Хэниинь илажа гарагша ааб?

Конторо соо саарһаха бэшээд һуудаг хүнүүдэй ажалайнгаа һүүлээр хюрөө, һүхэ барижа, хара ажал хэжэрхёо һаань, бэеын шэлээшье гараха, толгойшье амарха, юрэдөөл зохид байха бэзэ?

Энэ жэлдэ звенонууд боложо хубаараад, хүн бүхэн тус тустаа 15 соото талмайда кукуруза тарижа ургуулхаар шиидэһэн Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, конторын хүдэлмэрилэгшэд тон зүб, һайшаалтай юумэ хэжэ байна гэжэ һанагдана. Эдэнэр сүлөөтэй сагтаа кукурузын поли дээрэ ерэжэ, дааһан газар дээрээ ажаллана. Хамта 60-аад хүнһөө бүридэһэн 13 звено бии болгогдоо. Түрүүлэгшэ, парторганизациин секретарь хоёрһоо эхилээд олон хүдэлмэрилэгшэд мүнөө кукуруза гараар тарижа байнхай. Хүн бүхэн тусхайлан абаһан газар дээрээ хамагһаа баян ургаса абахын тула оролдожо захалба.

—Хүн бүхэн заатагүй хара хүдэлмэри хэлсэхэ ёһотой гэжэ һанамжалһан байнабди,—гээд колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дашиев хэлэһэнэйнгээ удаа иигэжэ хүхюутэйгээр нэмээбэ:

—Бил даажа абаһан газар дээрээ һарбайжа хүртэхэгүй үндэр кукуруза ургуулхаб. Тиигээгүй һаа, би бэшэ болуужам...

—Сандан Дашиевич, танһаа дутахаяашье балай мэдэнэгүйб даа,—гэжэ парторганизациин секретарь Базар Раднаевич Буянтуев хажууһаань харюусана.

Эдэ жараад хүнэй хэниинь эгээ һайн ургаса хуряажа, бэшэнээ илагша ааб?

Д. Цыренжапов.

Һаалишан Цыренхэй

Цыренхэй Цыбиков һаалишан болохо хүсэлэнтэй байһанаа колхозой правленидэ мэдүүлһэн юм. Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлени тэрэнэй эрмэлзэлгые һайшаагаад, даб дээрэ 5 үнеэ даалгажа үгэһэн байгаа. Мүнөө Цыренхэй 10 үнеэ һаадаг болонхой. Оролдосотой энэ һаалишан үдэр ерэхэ тудам мэргэжэн, үнеэдэйнгээ һү һаалиие эрид дээшэлүүлжэ байна. Нүхэр Цыбиковтэ даалгагдажа үгтэһэн үнеэд анха 3—3 литр һү үгэдэг байгаа һаа, мүнөө 6—7 литр хүрэтэр һү үгэнэ. Энэнь залуу һаалишанай түрүүшын амжалта гээшэ.

Цыренхэй Цыбиков Октябриин революциин 40-дэхи ойн хүндэлэлдэ бэлэг болгон, үнеэн бүриһөө үдэр бүхэндэ 10—10 литр һү һаахын түлөө оролдожо байна.

Ц. Цыдыпов.

Мяха-консервын комбинадта

АСФАЛЬТ ХУШАЛТАТАЙ ҮЙЛСЭ БИИ БОЛОХО

Хүдэлмэришэдэй тосхон жэл ерэхэ тудам болбосон түхэлтэй болоно. Үйлсэнүүдэй хоёр талаар набшаһата модод һуулгагдажа, хашаалагдаа. Мүнөө дулаан болохотой хамта тэдэнь набша намаагаа дэлгээд гоё һайхан болоо.

Энэ жэлдэ тосхоной гол үйлсэ асфальтаар хушагдажа эхилээ. Тиигэжэ хамта дээрээ 1500 метр талмай асфальтаар хушагдаха юм. Эдэ бүгэдэ хүдэлмэриие хэхэдэ комбинадай залуушуул ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Һаяхан заводоуправлениин хүдэлмэришэд воскресник эмхидхэжэ, заводоуправлениин шэнэ байшангай дэргэдэ набшаһата мододые таряа.

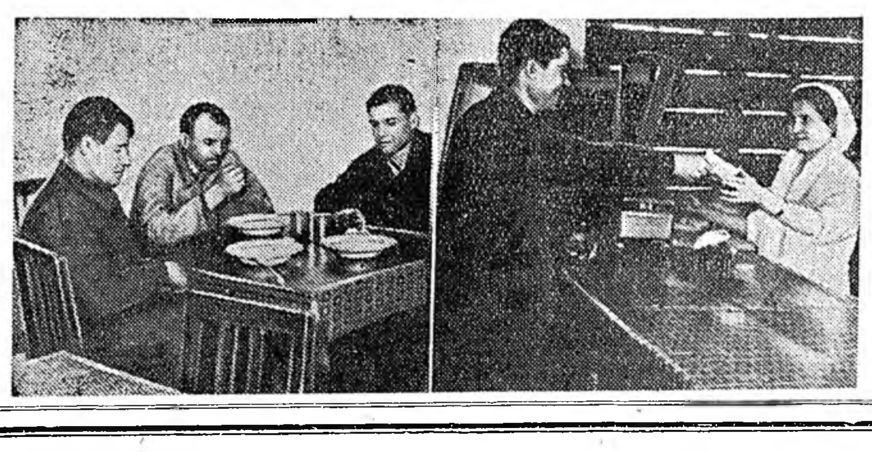
ЦЕХЫН СТОЛОВО

18-дахи столовын дирекци модон амһарта хэдэг цехтэ заахан столово нээбэ. Столовын хүдэлмэришэд үглөөгүүр, мүн үдын забһарлалгын үедэ хүдэлмэришэдтэ халуун эдеэ хоол асардаг болоо.

Цехын хүдэлмэришэд энэ анхаралайнь түлөө столовын коллективтэ баясхалан хүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цех соохи столово.

Н. Святогор.

★ ★

ФУТБОЛ

Футболоор городой кубок абахын түлөө мүрысөөнэй түгэсхэлэй уулзалга болоо. БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадиондо хүн зон олон. Городой эрхим футболистнарһаа бүридэһэн «Байкал», «Авангард» командануудай наадалгые тэдэ ехэ һонирхон харабад.

Мүрысөөн хоёр талаһаа эрид шууд добтолгоор захалаа. «Байкал», «Авангард» командануудай хүсэн тэнсүү байжа, наадан 2:2 тоотойгоор дүүрэбэ. Тиин тэдэндэ нэмэлтэ саг үгтөө. 20 минутын туршада хоёр талаһаа эршэтэйгээр наадабашье, алишье талань илажа шадабагүй.

Гансал удаадахи үдэрынь болоһон мүрысөөн али командын илаһые элирүүлээ. Энэ үдэр мүн лэ шанга тулалдаанууд болоо. Нааданай түрүүшын хахадта авангардынхид шангаар добтолоо. 11 минутын үнгэрөөд байхада авангардын добтологшо Чекун нүгөөдүүлэйнгээ ворота руу бүмбэгэ мэргэнээр сохижо оруулаа.

Нааданай хоёрдохи хахадта «Байкал» командын футболистнар хэды оролдобошье, тоогоо тэгшэлжэ шадабагүй.

Тиигэжэ «Авангард» команда түрүү һуури эзэлээд, физкультура ба спортын городской комитедэй дамжуулгын кубогто хүртэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Авангард» командын гэшүүд байна.

Р. Григорьевой текст,
Л. Хайдуровай фото.

Студентнэрэй туһаламжа

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз малай байрануудые бариха ажалаа оньһожоруулхын тула ехэхэн хүдэлмэри хэнэ. Энэ жэлдэ хонидой, тугалай болон бусад барилганууд бүтээгдэхээр хараалагданхай.

Мүнөө Кяхтын адагынхидай малай фермэдэ оньһон аргаар мал уһалха түхеэрэлгэ, тэжээлэй цех баригдажа байна. Погранична МТС-эй механизаторнууд фермын дэргэдэ машинаар худаг малтажа захалаа.

Колхозой барилгын ба бусад хүдэлмэридэнь Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй студентнэр туһална. Эдэнэр һуралсалай практика гараха зуураа, колхозой сабшалан дээгүүр уһалууриин һубаг канава хэгүүр, яажа татахые, худаг малтахада таатай газарнуудые бэдэржэ ололсоно. Мүн малталгын хүдэлмэри хэлсэнэ.

Д. Болхоев.

Болоһон ушар

Баабгайн хүбүү бариба

Хориин аймагай «Победа» колхозой луговодууд А. Мартынов, В. Вахрушев «Һонгиното» гэжэ нютагта сабшалангаа уһалжа байба ха. Тэрэ үедэнь дүтэхэн байһан шулуун хабсагайн саанаһаа жэгтэй абяан дуулдашоо. Тэрэнэй зүг тээшэ Мартыновай шэртэн харахада, хабсагайн оройдо борсогорхон амитан харагдахадал гэбэ.

—Юрэдөө ямар амитан ааб?—гэлдээд, Мартынов Вахрушев хоёрой хабсагай өөдэ абиржа гарахада, урдаһаань баабгайн хүбүүн шүдөө ирзайлган хэрхирээд, добтолжо оробо. Эхэһээ гараһаар орой хоёрхон һара болоһон туладаа тэрэ баабгайхан үнишье тэмсэжэ шадангүй абиртажа, хоёр нүхэдэй гарта орошоо бэлэй.

Луговодууд буугүй байһан тула эхэ баабгайһаань айжа, олзоёо телогрейкэ соо оройгоод, гэр тээшэ түргэхэн гэшхэлбэд.

Одоо баабгайн хүбүүн номгоржо хүнтэй эжэлшээ. Эзэдэйнгээ гарһаа һү уужа һураа, конфетэ, сахар ехэ дуратайгаар эдидэг болоо.

Б. Цыремаев.

Холоһоо асарагдаһан загаһад

Манай республикада нуур, сөөрэм ехэ олон юм. Тиин эдэ нуурнуудта ехэнхидээ шанар һулатай, жэжэ загаһад байрладаг. Манай эндэхи нуурнууд загаһанай эдихэ тэжээлэй ургамалнуудаар тон баян. Тиимэһээ тэдээн соо амтатай мяхатай томо загаһадые ямаршье гаргашагүйгөөр үсхэбэрилжэ болохо бшуу. Энэ зорилгоор Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай зоологиин кафедрын научна хүдэлмэрилэгшэд «Востсибгосрыбводой» туһаламжаар томо үүлтэрэй хэлтэгэнэ, карп загаһадые асаржа, Сэлэнгын аймагай Окуневое гэжэ нуурта табиһан юм.

Карп загаһан нуурнуудта ургадаг үбһэ набшаар, хорхой сохо гэхэ мэтээр хооллодог. Энэ загаһан түргөөр томо боложо, 10 килограмм хүрэдэг байна. Хэлтэгэнэ загаһан Красноярскһаа, карп загаһа Эрхүүгэй областьһоо манайда асарагдаа.

Эдэ загаһад түрүүндээ Красноярскдашье, Эрхүүдэшье үгы байһан юм. Харин урда зүгэй дулаанай оронуудай нуурнуудта ажамидардаг байгаа. Загаһа үсхэбэрилэгшэд — эрдэмтэдэй үүсхэлээр хүйтэнһөө айдаггүй шэнэ үүлтэрэй хэлтэгэнэ, карп загаһад бии болгогдоо һэн. Тиин урзанда Эрхүүгэй областиин Ординск гэжэ нуурта карп загаһад байр ажуулагдажа, түрүүшынхеэ түрэһэ хаяжа эхилээ һэн. Энэ нуурһаа манайда загаһад асарагдаа.

Сэлэнгын аймагай Окуневое гэжэ нуур загаһанай эдихэ тэжээлээр ехэ баян юм. Зунай туршада энэ нуурта 2000 центнер хүрэтэр элдэб ургамал бии болоно. Ургамалаар хэды баян байбашье, талмай багатай (5 га) байһан дээрэһээ энэ нуур 300 центнерһээ дээшэ загаһа тэжээжэ шадахагүй байна. Тиимэһээ энэ нуур томо үүлтэрэй загаһанай түрэһэлхэ база болгогдонхой. Окуневое нуурта үрэжэжэ, томохон болоһон жараахайнууд дүтэ байһан Щучье гэжэ нуурта абаашагдан табигдаха юм. Щучье нуур 462 гектар талмай эзэлнэ. Тиимэһээ энэ нуур загаһанай жараахайнуудые томожуулгын газар болохо. Заахан карп загаһад томо болоходоо энэ нуурта түрэһээ хаяха газар оложо болохо.

Карп загаһанай олон болоходонь республикын бусад нуурнуудта үсхэбэрилэгдэжэ захалха.

Карп, хэлтэгэнэ загаһад һаяхан уһанда хушагдаһан зөөлэн ногоон дээрэ түрэһээ хаяха дуратай юм. Тиимэһээ бидэ Окуневое нуурые халяажа, загаһанай түрэһэлхэ зохид байдал бии болгохо ёһотой болонобди. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз нуурай уһа халяахын тула тусгаар хаалта түхеэрээ.

Июниин түрүүшын үдэрнүүдтэ дулаан боложо, нуурай уһан 12 градус хүрэтэрөө дулаасаа, эрьеыень тойроод ногоон элбэгээр ургаа. Энэ һарын эсэсээр бүри дулааржа, уһан 16—18 градус хүрэтэрөө дулаасаа. Карп, хэлтэгэнэ загаһанай түрэһээ хаяха сагань ерэхэнь. Хаалта хэгдэһэнэй ашаар энэ нуурай уһан 20 — 25 сантиметрээр нэмэхэ юм. Тиихэдэнь уһаниинь эрьеһээ халяагдажа, загаһанай түрэһээ хаяхадань зохистой болохо. Карп, хэлтэгэнэ загаһанай түрэһэн 7 хоноод байхадаа заахан жараахайнууд болодог.

Бидэ энэ үеые хүлеэн ядажа байнабди. Һаяхан Востсибгосрыбводой, мүн пединститудай зоологиин кафедрын хүдэлмэрилэгшэд Окуневое гэжэ нуур ошожо ерээ. Тэдэнэр нуурта губшуур табижа, хэды карп, хэлтэгэнэ барижа хараа. Баригдаһан загаһадай дунда 1955 ондо табигдаһан карп загаһад бии байба. Хэлтэгэнэ загаһад түриһэлхэ дүтэлөө гэжэ ошогшод ажаглаа. Томо үүлтэрэй загаһадые манай эндэ үсхэбэрилхэ бүхы арга бии байна гэжэ баримта харуулна.

М. Бакутинай текст.
И. Патолицын фото.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35 14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н-00446 Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3253